

คิดต่างชีวิตเปลี่ยน คิดบวกชีวิตสดใส

ความคิดที่
ออกแบบได้

สาริโรจน์ มณีรัตน์

เปิดวิถีทางสร้างสรรค์งาน และวิธีการจัดการปัญหา
จากผลงานและวิถีชีวิตของบุคคลสำคัญหลากหลายวงการ

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ความคิดที่ออกแบบได้

สารโรจน์ มณีรัตน์

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2551

ชุดสารคดี

ความคิดที่ออกแบบได้ • สาโรจน์ มณีรัตน์ เขียน

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, ธันวาคม 2551

ราคา 145 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

สาโรจน์ มณีรัตน์.

ความคิดที่ออกแบบได้. กรุงเทพฯ : มติชน, 2551.

192 หน้า.

1. การพัฒนาตนเอง I. ชื่อเรื่อง

158.4

ISBN 978 - 974 - 02 - 0253 - 0

ตัวอย่าง

- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศิริสุวรรณ • ผู้ช่วยผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประยงค์ คงเมือง
- บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุณปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : กิตติวรรณ เริงวิเศษ • ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สุชัย สุชาติสุธารธรรม
- พิสูจน์อักษร : ศวิไล ปานสีทา • คอมพิวเตอร์กราฟิก : ปณพร อ่อนน้อย
- ออกแบบปก-ศิลปกรรม : คำรงค์ศักดิ์ ทรงเดช • ประชาสัมพันธ์ : กมลทิพย์ ธนะกิจรุ่งเรือง

สำนักพิมพ์มติชน • www.matchonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1335 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์สี : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี 11120

โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3305, 3306 โทรสาร 0-2580-0558

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd. 12 Tethsabannaruem Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สารบัญ

ตัวอย่าง

คำนำสำนักพิมพ์	7
คำนำผู้เขียน	9
มองชีวิตอย่างเข้าใจ	15
จงเปลี่ยนแปลงตัวเอง	19
เปลี่ยนใจก่อนเปลี่ยนแปลงตัวเอง	25
แปรรูปความฝันให้กลายเป็นความจริง	29
คิดอย่างตะวันตก ปฏิบัติอย่างตะวันออก	33
โลกจะกลมหรือแบนอยู่ที่คิด	39
พลังฝีมือ-วิถีฝีมือ	45
แพ้เพื่อชนะ	49
คิดเชิงนวัตกรรม	55
ชีวิตคืออากาศธาตุ	61
ผู้สร้างตำนานธนาคารคนยาก	67

คิดแบบต่อยอดธุรกิจ	73
ส่วนผสมที่ลงตัว	79
ประเทศไทยในยุคฝนตกชุกใหญ่ไหล	85
ทางออกที่สมประโยชน์	91
คิดเพื่อแก้เกม	97
การสั้ประยุทธ์ทางธุรกิจของ “สุนวู”	103
เรียนรู้การสร้างคนจาก “ใจโธ”	107
ภาวะผู้นำ	113
ความไว้วางใจของผู้นำ	117
สอนลูกให้คิดเป็น	121
เรียนรู้งานประพันธ์	127
“ฝูงมนุษย์”	133
งานเขียนที่ออกแบบได้	139
แม้จะสายแต่ยังดีกว่าไม่ทำเลย	145
ชีวิตนั้นสวยงามเสมอ	151
ภาษาเครื่องประดับ	157
ถอดรหัสลับจากธรรมชาติ	163
ข้างที่ต้องเลือกบนโลกใบนี้	169
ความเต็มและความพร้อม	173
ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์	179
เราต่างหากเป็นผู้ลิขิตชีวิต	185

คำนำสำนักพิมพ์

จุดเริ่มต้นสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานและวิถีจัดการ กับปัญหาคือ “**ความคิด**” ซึ่งนอกจากความรู้และข้อเท็จจริงเป็นรากฐานเบื้องต้นสำหรับความคิดแล้ว

“**มุมมอง**” เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในเรื่องเดียวกัน ต่างคนย่อมต่างมุมมอง เช่น

โรคภัยที่รักษาไม่หาย-คนหนึ่งคิดว่าทำไมตนเองช่างโชคร้ายเหลือเกิน อีกคนหนึ่งเห็นโอกาสที่จะทำประโยชน์อย่างเต็มที่กับเวลาที่เหลือ

สภาพอันมืดมิดยามค่ำคืนกลางป่าเขา-คนหนึ่งหวาดกลัวว่า จะมีสิ่งเร้นลับปรากฏกาย อีกคนกลับชื่นชมบรรยากาศอันสดใยกเย็นอย่างสบายใจ

ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้จึงได้ข้อสรุปเกี่ยวกับมุมมองว่า เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความคิดและวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล การมีมุมมองในแง่ลบจมจ่อมกับปัญหา

อาจนำชีวิตไปสู่ทางตัน แต่ในทางกลับกัน ถ้ามีมุมมองที่แจ่มใส ย่อมเป็นทางออกให้ชีวิตผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาได้อย่างราบรื่น

สาโรจน์ มณีรัตน์ นักเขียนและนักข่าวผู้มากประสบการณ์ เสนอมุมมองเชิงบวกและการคิดต่าง จากชีวิตและผลงานของบุคคลสำคัญในแต่ละสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ นักเขียน นักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน นักกีฬา นักปราชญ์ ฯลฯ

แต่ละเรื่องราวผู้เขียนได้แสดง “วิถี” และแจ่มแจ้ง “วิถี” แห่งมุมมองอันสร้างสรรค์ ทั้งแง่มุมเฉียบคม เบิกบานแจ่มใส และสงบนิ่ง ให้ผู้อ่านนำไปใช้ต่อยอดความคิดได้อย่างหลากหลาย

“ความคิดที่ออกแบบได้” จึงเป็นเสมือนประตูสู่ “ชีวิตที่ออกแบบได้”

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำพิชียน

เพราะเชื่อว่าความคิดของมนุษย์ที่อุบัติขึ้นมาบนโลกใบนี้ ไม่ว่าจะเป็ความคิดเชิงบวกหรือเชิงลบ ล้วนก่อเกิดจากมุมมอง ทัศนคติ และประสบการณ์มาก่อนทั้งสิ้น

บางครั้งเป็นประสบการณ์ตรง

บางครั้งเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

บางครั้งอาจถูกซึมซับผ่านคำบอกเล่า เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ตัวหนังสือ หรือแม้แต่ภาพจากโลกแห่งเซลดูลอยด์ หรือดิจิตอลรูปแบบต่างๆ

ซึ่งผมเองก็ซึมซับผ่านสิ่งเหล่านี้มาก่อนเหมือนกัน

จนมีความเชื่อว่า สิ่งที่มีมนุษย์คิด สิ่งที่มีมนุษย์ประพฤติ ปฏิบัติ หรือสิ่งที่มีมนุษย์เขียน หรือรังสรรค์ขึ้นมา ซ่างเป็นความคิดที่ออกแบบได้จริงๆ

หมายความว่าเป็ความคิดที่ถูกคิดมาก่อน แล้วค่อยนำมาสรรคสร้งจนเกิดเป็นภาพจริง

เสมือนจริง

หรือพยายามทำให้เกิดเป็นรูปธรรมในวันหนึ่ง

โดยมีตัวละครต่างๆ ที่อยู่ในหนังสือเล่มนี้ คอยเป็นเพื่อนที่ให้กำลังใจตลอดเวลา

บางครั้งตัวละครอาจมาจากทวีปอเมริกา บางครั้งตัวละครอาจมาจากทวีปยุโรป หรือบางครั้งตัวละครอาจมาจากทวีปเอเชีย

รวมถึงความคิดที่ยังไม่ค่อยถึงของผมด้วย

จนทำให้เกิดความคิดว่า แรกเมื่อตั้งชื่อคอลัมน์ “ความคิดที่ออกแบบได้” เพื่อเขียนลงในหนังสือพิมพ์มติชนรายวันฉบับวันอาทิตย์ หนะแรกคือต้องการถ่ายทอดเฉพาะความคิดของคนที่รังสรรค์ผลงานต่างๆ ขึ้นมา

ซึ่งมีทั้งมีชื่อเสียงบ้าง ไม่มีชื่อเสียงบ้าง

แต่เอาเข้าจริงความคิดมันกลับถูกออกแบบได้จริงๆ คือเริ่มคิดว่าไม่จำเป็นแล้ว ที่จะต้องนำเสนอแต่ความคิดของคนที่มีชื่อเสียง หรือไม่มีชื่อเสียงเพียงอย่างเดียว

แต่เป็นความคิดของใครก็ได้ ที่เมื่ออ่านแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้

ฉะนั้น จะเห็นว่าในข้อเขียนทั้งหมดจึงมีความหลากหลาย บางครั้งพูดถึงแก่นแกนทางความคิดของมนุษย์ บางครั้งพูดถึงเรื่องราวของอารมณ์และความรู้สึก

สังขารของชีวิต

กิเลส และตัณหา

ที่ล้วนแต่ทำให้มนุษย์ไม่สามารถออกแบบได้ในแบบฉบับที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์บนโลกใบนี้ ที่มีทั้งด้านมืดและด้านสว่าง

มีลบ มีบวก

มีล้ม และมีลุกขึ้นยืน

โดยขึ้นอยู่กับแต่ละคนแล้วว่า จะเลือกสิ่งใดไปปรับใช้กับชีวิตตัวเอง เพราะผู้เขียนทำหน้าที่เพียงสะพานเชื่อมทางความคิดเท่านั้น

นอกเหนือจากนั้น คงขึ้นอยู่กับมุมมอง ทศนคติ และต้นทุนของแต่ละคน ว่าจะมีประสบการณ์ชีวิตโชกโชกนเพียงใด เพราะอย่างที่ทราบ มนุษย์คนหนึ่ง กับมนุษย์คนหนึ่ง ย่อมมีรากที่แตกต่างกัน

การดำรงชีวิตแตกต่างกัน

การใช้ชีวิตแตกต่างกัน

และมุมมองต่อความสุขและความทุกข์แตกต่างกัน

ถึงกระนั้น เมื่อเขารู้จักตัวเอง ค้นหาตัวเองเจอ และรู้เป้าหมายของชีวิตว่าจะดำเนินต่อไปอย่างไร เขาก็จะค้นพบคำตอบเองว่า การที่มนุษย์อุบัติขึ้นมาบนโลกใบนี้ เขาไม่ได้อยู่เพียงเพื่อตัวเองเท่านั้น

ต้องอยู่เพื่อคนรอบข้างด้วย

เพราะคนรอบข้างทำให้เราเป็นเรา

เพราะคนรอบข้างสามารถสร้างเสียงหัวเราะและน้ำตา รวมทั้งยังสร้างอะไรอีกมากมาย ที่ล้วนแต่ทำให้เรามีพลังในการทำงานมากขึ้น

ฉะนั้น คุณประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้ จึงไม่เพียงเป็นเสมือนเพื่อนในยามทุกข์และยามสุข หากยังเป็นเสมือนมิตรแท้ที่พร้อมจะยื่นเคียงข้างผู้อ่านเสมอ

เพราะทุกบริบทที่นำมาตีพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้ ล้วนต่างได้รับแรงบันดาลใจมาจากหลายๆ ส่วน หลายๆ สถานที่ และหลายๆ บุคคล ซึ่งล้วนแต่ทำให้เกิดภาพเสมือนจริงอย่างที่เห็นในขณะนี้

ฉะนั้น จึงต้องขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

แต่ที่ต้องขอบคุณเป็นพิเศษคือผู้อ่าน เพราะหากไม่มีผู้อ่านหนังสือเล่มนี้คงเป็นเพียงเศษซากอักษรที่ไม่มีค่าอันใดเลย

ดังนั้น จึงอยากให้อ่านทุกท่าน จงมีความสุขต่อการอ่านหนังสือ

เล่มนี้ แต่ถ้าอ่านแล้วไม่ได้รับความสุขหรือประโยชน์ใดๆ เลย ผู้เขียน
ขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว

สาโรจน์ มณีรัตน์

saroJ_maneeerat@hotmail.com

ตัวอย่าง

ความคิดที่ออกแบบได้

สารโรจน์ มณีรัตน์

ตัวอย่าง

มองชีวิตอย่างเข้าใจ

คืนเราทุกวันนี้ชอบปล่อยชีวิตตัวเองล่องลอยไปกับบรรยากาศ โดยไม่คิดว่าแท้จริงแล้วการที่ชีวิตหนึ่งกำเนิดขึ้นมา จะต้องมียุทธศาสตร์ ในการเดินทาง

อายุ 30 ปี จะต้องเป็นแบบหนึ่ง

อายุ 40 ปี จะต้องเป็นแบบหนึ่ง

หรืออายุ 50 ปี ก็จะต้องเป็นอีกแบบหนึ่ง

ซึ่งเรื่องนี้แม้จะไม่ใช่สูตรสำเร็จของใครหลายคน แต่ในความเป็นจริง การเดินทางของชีวิตจะต้องมีเป้าหมาย จะต้องหาคำตอบให้ได้ ว่า การที่เรากำเนิดขึ้นมา จะต้องทำอะไรบ้าง

เพื่อใครบ้าง

หรือเพื่อคนรอบข้างอย่างไร

มนุษย์ทุกวันนี้มองยุทธศาสตร์ของชีวิตไปหลายแบบ บ้างมองถึงความสำเร็จ การมีชื่อเสียง เงินทอง หรือบ้างมองไปที่วัตถุ ที่จะต้องอยากได้ใครมีเหมือนคนอื่น

ขณะที่อีกหลายคน ไม่แม้แต่จะต้องการอะไร ขอให้มีความสุข

กับที่สิ่งทำอยู่ เป็นอยู่ โดยไม่สนใจว่าสิ่งที่ตัวเองทำนั้นสังคมจะเห็นหรือไม่เห็น

ถูกยอมรับ หรือไม่ถูกยอมรับ

ขอเพียงให้ได้ทำเท่านั้นเป็นพอ ซึ่งมองเฉินๆ เหมือนคนเช่นนี้
ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่อยากที่จะก้าวไปข้างหน้า

หรือเป็นคนเฉื่อยชา

แต่ในความเป็นจริง ถ้ามองอย่างเข้าใจในวิถีคิดและตัวตนของเขา
จะเห็นได้อย่างหนึ่งว่า คนเช่นนี้แหละคือคนที่เข้าใจตัวเองดีที่สุด

รู้ว่าตัวเองชอบอะไร ไม่ชอบอะไร

รู้ว่าทำอะไรไหน ตัวเองจึงจะมีความสุขที่สุด

ในปัจจุบันคงต้องยอมรับความจริงกันอย่างหนึ่งว่า คนประเภทนี้
ค่อนข้างมีน้อยในสังคมไทย รวมถึงสังคมโลกด้วย ทั้งนี้ เพราะวัตถุ
รอบกายทั้งหมด ต่างไม่เอื้อให้คนหยุดกับชีวิตตัวเองได้

จนทำให้ชีวิตล่องลอยไปหาความสุขในมิติต่างๆ

ซึ่งบางครั้งเจ็บปวด บางครั้งทนทุกข์ และบางครั้งก็ต้องแบกหนี
สินมากมาย เพื่อที่จะให้คนอื่นเห็นว่าฉันมีความสุขบูรณพูนสุขกับวัตถุ
ที่อยู่รายรอบตัวฉัน

“มาร์ติน ไฮเดกเกอร์” นักปรัชญาชาวเยอรมันบอกว่า ถ้าอยาก
เข้าใจชีวิตในปัจจุบันหรืออยากเข้าใจตัวเอง เข้าใจโลกเราวันนี้ ต้อง
ย้อนกลับไปค้นหาคำตอบในประวัติศาสตร์เมื่อ 2,500 ปีก่อน

คำตอบดังกล่าวอาจไม่ใช่คำตอบสำเร็จรูป แต่เป็นคำตอบที่หมายถึง
ถึงการสืบสาวราวเรื่องให้รู้รากเหง้าของวิถีคิด หรือแสวงหาคำตอบจาก
ประสบการณ์ จากเหตุผล แทนคำตอบจากตำนาน หรือเรื่องราวของ
เทพเจ้าที่เล่าขานกันมาก่อนหน้านั้น

ผลตรงนี้ไม่เพียงเกี่ยวข้องกับปรัชญากรีกของโลกตะวันตก หาก
ยังเกี่ยวข้องกับลัทธิขงจื๊อ เล่าจื๊อ และพุทธปรัชญาของโลกตะวันออก

ด้วย

ที่สอนคนให้เข้าใจชีวิตอย่างแท้จริง

นวนิยายเรื่อง “โลกของไซฟี” ที่มีผู้เขียนคือ “โยสไตน์ กอร์เดอร์” ก็เป็นเหมือนอีกคำตอบหนึ่งที่เชื่อมโยงให้คนอ่านเข้าใจชีวิตอย่างแท้จริง

เพราะเนื้อหาของนวนิยายพุ่งเป้าไปที่การตั้งคำถามกับชีวิตในหลายแง่มุม ซึ่งแม้อาจจะไม่มีคำตอบที่ชัดเจน แต่อย่างน้อยก็ทำให้คนอ่านรู้สึกได้ว่า เขาต้องหัดตั้งคำถามกับชีวิตตัวเองบ้าง

ไม่ใช่ปล่อยให้ล่องลอยไปอย่างไม่มีแกนสาร

ทั้งนี้ เพราะสภาพแวดล้อมของมนุษย์ถูกเคลือบไปด้วยกิเลสตัณหา และราคะ จนทำให้มนุษย์ไม่สามารถแยกแยะได้ว่า

อะไรคือของจริง?

หรืออะไรคือมายา?

ในหนังสือ “โลกของไซฟี” มีอยู่ตอนหนึ่งที่ผู้เขียนเขียนบอกว่า ถ้าความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้รับการตอบสนองจนครบถ้วนแล้วยังมีอะไรอีกใหม่ที่ทุกคนต้องการ

“นักปรัชญาคิดว่ามี พวกเขาเชื่อว่ามนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยข้าวเพียงอย่างเดียว แน่แน่นอนว่าทุกคนต้องการอาหาร ทุกคนต้องการความรักและการเอาใจใส่ดูแล แต่ยังมีอย่างอื่นนอกเหนือไปจากนั้นอีกที่ทุกคนต้องการ นั่นคือคำตอบว่าเราคือใคร และทำไมเราจึงมาอยู่ที่นี่”

มองเผินๆ เหมือนเป็นเรื่องนามธรรม แต่ในความเป็นจริง ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อไปถึงผู้อ่านซึ่งเป็นเยาวชนให้รู้จักขบคิดและหัดตั้งคำถามกับตัวเอง

เพราะผู้เขียนเชื่อว่าโลกของเด็กก็มีข้อสงสัยมากมายที่อยากจะรู้ อยากค้นหาคำตอบ แต่สำหรับผู้ใหญ่ ที่ชีวิตถูกเคลือบไปด้วยสารพิษ ประสพการณ์มากมายที่ล้นท่วมห่อร่างกายและความคิดของเขา จน

ทำให้มองไม่เห็น ว่าทำไมเราถึงต้องมาใส่ใจในชีวิตมากมาย

แค่ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

ทำพรุ่งนี้ให้ดีกว่าวันนี้

แค่นั้น คงพอเป็นคำตอบแล้วกระมัง ที่จะทำให้ชีวิตเดินต่อไปได้ หรือเดินไปสู่เป้าหมายอย่างที่ตนเองต้องการ ไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์ ประสบการณ์ที่ฉันท่านผ่านมา คงเป็นเกราะป้องกันชีวิตฉันได้

และคงทำให้ฉันผ่านเรื่องร้ายๆ ไปได้

สำหรับบางคน ไม่ผิดหรอกที่เขาคิดและทำเช่นนั้น แต่สำหรับอีกหลายๆ คนที่ไม่สามารถนำประสบการณ์ชีวิตมาปรับใช้ละ เขาจะเป็นอย่างไร

ดำเนินชีวิตอย่างไร?

ก็อย่างที่เราๆ ท่านๆ พบเห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์นั่นละ ทำยที่สุดเขาก็หาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย

หรือทำร้ายผู้อื่น

เพราะฉะนั้น จึงอยากจะบอกว่า ไม่ว่าจะชีวิตจะสุขหรือทุกข์ มีหรือจน ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ เราในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง คงต้องเริ่มหัดที่จะตั้งคำถามกับตัวเองบ้าง

ว่าเรามีชีวิตอยู่ ณ วันนี้ เพื่อใคร?

หรือเพื่ออะไร?

โดยเฉพาะคนหนุ่ม-สาว ที่ปล่อยชีวิตล่องลอยไปกับบรรยากาศต่างๆ โดยไม่สนใจว่าคนที่อยู่รอบกายจะรู้สึกอย่างไร

ชีวิตออกแบบได้เสมอ

ความคิดก็ออกแบบได้เช่นกัน

ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละคนแล้วว่าจะออกแบบชีวิตและความคิดอย่างไร ที่จะทำให้ชีวิตของตัวเองเดินไปตามหลักไมล์ที่ต้องการ

เพราะชีวิตอยู่ในมือคุณแล้ว